

Raadsvoorstel

Status: Opiniërend

Agendapunt:	4
Onderwerp:	Leidraden participatie voor initiatiefnemers en omwonenden
Datum:	3 december 2019
Portefeuillehouder:	Dhr. A. Schuurman
Decosnummer:	1019
Informant:	Melanie Gils – van der Loo m.gils@dalfsen.nl (0529) 488 394

Doel:

U wordt gevraagd kennis te nemen van de leidraden participatie voor initiatiefnemers en omwonenden. Daarnaast wordt u gevraagd te discussiëren over het onderwerp participatie bij initiatieven en de rol van de raad in deze.

Inleiding:

Het begrip participatie is een belangrijk onderdeel van de nieuwe Omgevingswet. Het is belangrijk dat bij initiatieven in de fysieke leefomgeving alle belangen en afwegingen op tafel komen om een integrale afweging mogelijk te maken. Het toepassen van participatie helpt daarbij. Dit voorstel gaat over participatie bij initiatieven in de fysieke leefomgeving waarvoor een omgevingsvergunning of een wijziging Omgevingsplan moet worden aangevraagd.

Uw raad heeft in de raadsagenda Kleurrijke Kubus 2018 - 2022 aangegeven dat u veel waarde hecht aan een goede burgerparticipatie. Ook binnen de Omgevingswet is participatie volgens uw raad een belangrijke pijler. Het is daarmee van belang om gezamenlijk afspraken te maken over participatie onder de Omgevingswet.

In de Omgevingswet is opgenomen dat participatie moet, maar niet hoe. Ieder initiatief is anders, waardoor participatie vaak maatwerk is. Om ervoor te zorgen dat participatieprocessen de informatie opleveren die het college nodig heeft om een goede afweging te maken en tot goede besluitvorming te komen, is in 2018 een eerste leidraad participatie voor initiatiefnemers opgesteld. Deze is in de raadscommissie van oktober 2018 behandeld. In 2019 heeft de ambtelijke organisatie samen met initiatiefnemers, belanghebbenden en in het geval van de Natuurboerderij in Nieuwleusen, het Oversticht, geëxperimenteerd en geoefend met de leidraad participatie voor initiatiefnemers. Deze experimenten hebben veel aanbevelingen en wijzigingen opgeleverd. Op basis daarvan is de leidraad participatie voor initiatiefnemers aangepast. Daarnaast is op basis van een toezegging aan de raad een leidraad participatie voor omwonenden opgesteld. Hierin wordt beschreven hoe een participatieproces verloopt en op welke momenten een omwonende hierin kan participeren. De leidraden bieden een middel om een goed participatieproces te ontwikkelen. Participatie blijft echter mensenwerk en hangt nauw samen met de inzet van initiatiefnemer, belanghebbenden, ruimtetechnisch procesbegeleider en bestuur.

Discussievragen

Een goede participatie bij initiatieven in de fysieke leefomgeving, is niet te sturen met alleen een leidraad participatie. Een goede participatie wordt ook bereikt door het vastleggen van passende kaders aan de voorkant van het participatieproces en door wederzijds vertrouwen tussen initiatiefnemer, college en raad. Daarnaast is het wenselijk om de ambtelijke organisatie, het college en de raad op te leiden en voldoende handvaten mee te geven om in de praktijk op een juiste manier te handelen.

Naast de vraag in hoeverre de leidraden participatie aan de behoefte en verwachtingen van uw raad voldoen, is het daarom goed om alvast te discussiëren over de rol van de raad bij initiatieven in de fysieke leefomgeving waarbij een participatieproces passend is. Met dit opiniërende raadsvoorstel worden aan uw raad drie vraagstukken voorgelegd:

1. In hoeverre voldoet de leidraad aan de behoefte en verwachtingen van uw raad?

De leidraad participatie voor initiatiefnemers biedt een stappenplan en spelregels voor de initiatiefnemer die een plan heeft in de fysieke leefomgeving. Voor de initiatiefnemer betekent de leidraad duidelijkheid en een houvast om het participatieproces goed vorm te geven en de kans van slagen van het initiatief te vergroten. Voor de gemeente biedt de leidraad een manier om de afweging bij initiatieven te vergemakkelijken, doordat de initiatiefnemer beter inzicht in de belangen die spelen kan geven. Het format voor het gespreksverslag dat is toegevoegd, geeft invulling aan de ambtelijke wens om handtekeningenlijsten te voorkomen en meer inzicht in de inhoudelijke belangen van omwonenden te verkrijgen. Hierdoor kan beter geadviseerd worden aan college en raad.

Participatie blijft echter vormvrij en participatie staat daarnaast niet synoniem aan draagvlak. Participatie draagt daarmee altijd een aantal onzekerheden en afhankelijkheden met zich mee. Heeft uw raad met de huidige leidraden het vertrouwen dat participatie voldoende en tijdig kan worden

uitgevoerd? Voldoet de leidraad aan uw behoefte en verwachtingen of mist u nog bepaalde onderdelen?

2. In hoeverre wil de raad in het Omgevingsplan participatiekaders meegeven voor initiatieven in de fysieke leefomgeving? Welke kaders zijn dit?

Onder de Omgevingswet moet een initiatiefnemer aangeven of en hoe hij geparticipeerd heeft. Hoe hij invulling geeft aan deze participatie is vormvrij. Om sturing te kunnen geven op participatie kunnen kaders voor participatie worden opgenomen in het Omgevingsplan. Uw raad kan aangeven voor welke activiteiten participatie verplicht gesteld is en welke procedurele kaders voor participatie gelden. Deze kaders kunnen verschillen al naar gelang de activiteit of zelf het gebied waarin de activiteit plaats vindt. In hoeverre wil uw raad van deze mogelijkheden in het Omgevingsplan gebruik maken? Kan uw raad nu al aangeven welke kaders in ieder geval opgenomen moeten worden?

3. In welke mate wenst de raad onder de Omgevingswet gebruik te maken van haar adviesrecht bij initiatieven die afwijken van het Omgevingsplan?

Onder de huidige wetgeving kan het college uitsluitend een projectafwijkingsbesluit nemen of omgevingsvergunning verlenen voor een initiatief of bouwplan dat in strijd is met het bestemmingsplan met instemming van de gemeenteraad. Hiervoor gebruikt de raad de Verklaring van geen bedenkingen. Onder de Omgevingswet wordt de besluitvorming rond initiatieven die in strijd zijn met het Omgevingsplan bij het college belegd. De raad heeft hierin een adviesrecht in plaats van een instemmingsrecht. Dit adviesrecht is echter wel bindend voor het college. Uw raad kan aan de voorkant initiatieven, activiteiten of thematiek aanwijzen waarbij u graag adviesrecht wil hebben. Dit is vergelijkbaar met de huidige lijst van gevallen waarvoor u een Verklaring van geen Bedenkingen wilt afgeven. In welke mate wenst uw raad straks gebruik te maken van het adviesrecht?

Procesvoorstel voor behandeling discussievragen 2 en 3

Voor vraagstukken 2 en 3 volgt in 2020 een procesvoorstel om samen met de raad participatiekaders op te stellen en te bepalen in welke gevallen de raad gebruik wil maken van het adviesrecht. Het is goed mogelijk om deze vraagstukken in het kader van bestuurlijke vernieuwing op te pakken. Voor nu wordt een eerste reactie van de raad gevraagd om behoefte en richting te bepalen.

Beleidsneutraal Omgevingsplan van rechtswege

Het gaat Dalfsen niet lukken om voor 1 januari 2021 een Omgevingsplan volgens de Omgevingswet vast te stellen. Dit betekent dat Dalfsen vanaf die datum een Omgevingsplan van rechtswege heeft, bestaande uit huidige bestemmingsplannen, lokale regelgeving en overgehevelde landelijke regelgeving (de bruidsschat). Dit betekent ook dat de eerste stappen onder de Omgevingswet beleidsneutraal worden gezet. We gaan eerst wennen aan de nieuwe werkwijze, voordat we kijken naar onze beleidsinhoudelijke kaders (bijv. door deregulering, minder vergunning plichtige activiteiten, open normen, gebiedsgerichte differentiatie).

Omgevingswet brengt procedurele wijzigingen met zich mee

Onder de Omgevingswet is participatie verplicht, wordt de formele aanvraagprocedure voor vergunningen verkort van 26 naar 8 weken en wordt de Verklaring van geen bedenkingen vervangen door het adviesrecht. Deze wijzigingen betekenen vanaf 1 januari 2021 een nieuwe manier van werken. Het is goed om hier in 2020 over na te denken en afspraken over te maken.

Duurzaamheid

N.v.t.

Communicatie:

De beide leidraden participatie worden omgezet in infographics, zodat in een oogopslag duidelijk is hoe de processtappen verlopen. Vervolgens worden de beide leidraden en de infographics intern en extern gedeeld via onze reguliere kanalen. Intern zullen de leidraden worden besproken tijdens een lunchbijeenkomst Omgevingswet. Medewerkers van Dalfsen die een initiatiefnemer spreken, brengen de leidraad actief onder de aandacht.

Vervolg:

De output van uw opiniërende behandeling wordt gebruikt in de voorbereiding van een procesvoorstel om beide vraagstukken in 2020 inhoudelijk te behandelen.

Bijlagen:

1. Leidraad participatie voor initiatiefnemers
2. Leidraad participatie voor omwonenden
3. Achtergrond voor gedachtenvorming
4. Aanbevelingen uit experiment participatie Natuurboerderij Nieuwleusen
5. Notitie ruimtecoach en gebiedsmanager

Burgemeester en wethouders van Dalfsen,

de burgemeester,
drs. E. van Lente

de gemeentesecretaris-alg. directeur,
drs. J.H.J. Berends